

PROFIEL ACADEMISCHE TAALVAARDIGHEID

INSTRUCTIES VOOR DE EXAMINATOR VOORBEELDEXAMEN

INHOUDSOPGAVE

Het boekje bevat de volgende onderdelen:

- Inleiding p. 3

- Algemene informatie p. 4
 - De totale duur van dit profielexamen: 215 minuten.

- Deel A (totaal 85 minuten) p. 6
 - Afname-instructies deel A
 - Taak 1. Cultuurverschillen (30 minuten)
 - Taak 2. Geheugen (55 minuten)

- Deel B (totaal 110 minuten) p. 8
 - Afname-instructies deel B
 - Taak 1. Vloek Egyptologen (40 minuten)
 - Taak 2. Klimaatveranderingen (40 minuten)
 - Taak 3. Debatsite Leraren Nederlands (30 minuten)

- Deel C (totaal 20 minuten per kandidaat) p. 10
 - Afname-instructies deel C
 - Praktische afspraken
 - Gespreksstramien taak 1. De opkomst van het Engels ten koste van het Nederlands (10 minuten) p. 13
 - Gespreksstramien taak 2. Discussie (10 minuten) p. 14

Let op! Bij deze tijdsindicaties is de tijd die u nodig hebt voor de afnameprocedure (algemene instructie, persoonlijke gegevens invullen, grijze kaders doornemen) nog niet inbegrepen.

INLEIDING

Dit boekje bevat alle instructies voor de examinator voor het voorbeeldexamen Profiel Academische Taalvaardigheid (PAT).

ALGEMENE INFORMATIE

Opbouw examen

Het profielexamen bestaat uit drie delen:

Deel A

Dit deel omvat de examentaken waarbij de kandidaten een opdracht moeten uitvoeren horend bij een luisterfragment. Alle kandidaten moeten dit deel van het examen op hetzelfde moment groepsgewijs afleggen.

Het is belangrijk dat u de instructies voor de examiner van tevoren goed doorneemt.

Deel B

Dit deel omvat alle examentaken waarbij kandidaten alleen moeten lezen en schrijven. Alle kandidaten moet dit deel van het examen op hetzelfde moment groepsgewijs afleggen.

Het is belangrijk dat u de instructies voor de examiner van tevoren goed doorneemt.

Deel C

Dit deel omvat de examentaken waarbij de kandidaat moet luisteren en spreken via mondelinge interactie. Dit gedeelte kan om praktische redenen alleen individueel worden afgenomen.

Het is belangrijk dat u de instructies voor de examiner van tevoren goed doorneemt.

Volgorde afname delen examen

U mag kiezen in welke volgorde u deel A, deel B en deel C afneemt. Het is echter belangrijk dat u elk deel in één keer afneemt zonder dat de kandidaten mogen pauzeren. Deze maatregel dient om te voorkomen dat kandidaten informatie over de inhoud van het examen kunnen uitwisselen.

Kandidaten die eerder klaar zijn

Omdat sommige kandidaten eerder klaar zijn dan andere, kan de examiner ervoor kiezen om vanaf een bepaald tijdstip de kandidaten de mogelijkheid te geven om eerder te vertrekken, bijvoorbeeld om de 15 minuten. Op die manier blijft de hinder voor de andere kandidaten zoveel mogelijk beperkt.

Bijvoorbeeld: Wanneer het examen anderhalf uur duurt, mogen de kandidaten die het eerst klaar zijn, na een uur weg. Vervolgens mogen om het kwartier de volgende kandidaten die klaar zijn, hun examenboekjes inleveren en het examenlokaal verlaten.

Woordenboekgebruik

Kandidaten mogen alleen bij de delen A en B gebruikmaken van een woordenboek als ze moeten lezen of schrijven. De kandidaten mogen bij geen enkel deel gebruik maken van een elektronisch woordenboek.

Zorg ervoor dat de kandidaten hiervan tijdig op de hoogte zijn.

Opbouw toetstaak

Elke toetstaak wordt ingeleid door een situatieschets (in het vet) en de instructies (voorafgegaan door streepjes). De situatieschets en de instructies staan samen in een grijs kader. Daarna volgt de rest van de toetstaak (vragen, teksten, tekeningen, etcetera).

situatieschets

U bent in Den Bosch. U gaat naar een toeristenbureau. U vraagt informatie over interessante plaatsen en gebouwen die u zou kunnen bezoeken.

instructies

- Lees eerst vraag 0.
- Luister naar het fragment. U hoort de tekst één keer in zijn geheel.
- Beantwoord vraag 0.

rest van de
toetstaak

Vraag

0 Wanneer kunt u de kathedraal het beste bezoeken volgens de man van het toeristenbureau?

- A Op dinsdag om 16 uur
- B Op donderdag om 10 uur
- C Op zaterdag om 16 uur

Hierna volgen de specifieke instructies per deel.

Afname-instructies Deel A: Auditief gedeelte

Dit deel bestaat uit twee taken. Bij deze taken is een luisterfragment opgenomen dat u op bijgevoegde cassette of cd terugvindt.

- Bij taak 1 'Cultuurverschillen' luistert de kandidaat naar een radio-interview over verschillen in communicatiecultuur tussen Nederland en Vlaanderen.
- Bij taak 2 'Geheugen' luistert de kandidaat naar een radio-uitzending en maakt een samenvatting van het onderzoek dat daar besproken wordt.

Duur van dit deel: 85 minuten

Hieronder vindt u de verschillende stappen voor de afname van deel A. U hebt ongeveer 20 minuten extra tijd nodig voor de afnameprocedure: om de algemene instructie en de grijze kaders door te nemen én om de persoonlijke gegevens te laten invullen.

1. Voorbereiding

- U zorgt voor een cassetterecorder of een cd-speler die u vooraf test.
- U legt de cassette of de cd met luisterteksten klaar.
- U zorgt voor een klokje of horloge.

- U legt de examenboekjes DEEL A klaar om uit te delen.
- U legt voor elke kandidaat enkele kladbladen klaar.
- U zorgt ook voor extra pennen.
- U zorgt ervoor dat er voldoende plaats is tussen de kandidaten, zodat ze niet kunnen spieken.

Let op!

- U moet zelf de tijd opnemen.
- Kandidaten mogen bij dit deel gebruik maken van een papieren woordenboek.

2. Afnameprocedure

2.1 Algemene instructie

Deze mag gegeven worden in de taal die de kandidaten het best begrijpen.

- U zegt:

- *Dit examen bestaat uit drie delen. We gaan nu beginnen met deel A van het examen.*
- *Deel A bestaat uit twee taken. Bij elke taak hoort een luisterfragment.*
- *Het volledige deel duurt ongeveer 85 minuten.*
- *De benodigde tijd per taak staat in een klokje in de rechterbovenhoek bij elke taak.*
- *U krijgt elk luisterfragment twee keer te horen. Nadat u twee keer geluisterd hebt, wordt de cassette/cd stopgezet. U hebt dan nog een aantal minuten de tijd om de taak af te ronden.*
- *Ik let op de tijd die u voor elke taak nodig hebt. Ik laat u enige tijd vóór het einde van de taak weten hoeveel minuten u nog hebt om de taak af te ronden.*
- *U mag voor dit deel een papieren woordenboek gebruiken.*
- *U moet uw antwoord in het examenboekje op de daartoe voorziene plaats schrijven. Wat u op uw kladblad schrijft, wordt niet beoordeeld.*
- *Voor we van start gaan, zou ik u willen vragen uw mobiele telefoon uit te zetten.*

2.2 Persoonlijke gegevens

- U deelt de examenboekjes DEEL A uit.
- U zorgt ervoor dat de kandidaten hun persoonlijke gegevens in het examenboekje invullen.
- U vraagt de kandidaten om in blokletters en één letter per vakje te schrijven.

De volgende gegevens moeten worden ingevuld:

naam en voornaam (*eerste voornaam volledig en beginletter(s) van de andere voornamen*);
geboortedatum;
naam van de instelling waar het examen plaatsvindt;
naam van het land waar het examen plaatsvindt.

2.3 Grijs kaders

- U vertelt dat elke taak van deel A begint met een situatieschets en de instructies die in een grijs kader staan.
- Vóór de afname van elke taak laat u de kandidaten de informatie in het grijze kader in stilte lezen.
- U zegt: *U mag nu het grijze kader van taak 1 in stilte lezen.*
- Nadat de kandidaten de informatie in het grijze kader hebben gelezen, vraagt u: *Begrijpt u wat u moet doen?*
- Indien de kandidaten de informatie in het grijze kader niet begrijpen, mag deze uitgelegd worden, maar alleen in het Nederlands. De overige informatie in de examentaak mag u niet bespreken.
- Tijdens het examen mogen geen vragen meer worden gesteld.

3. Het examen

- U zegt: *Het examen begint nu. U mag geen vragen meer stellen tijdens deze taak.*
- Indien er bij de taak leestijd voorzien is, vertelt u de kandidaten hoeveel leestijd ze hebben.
- Vervolgens zegt u: *We luisteren nu naar het fragment bij taak 1. U hoort de tekst twee keer in zijn geheel.*
- U start vervolgens het luisterfragment dat bij de taak hoort.
- Aan het eind van de tweede beluistering van het fragment zegt de instructiestem: *Dit is het einde van taak 1.*
- Indien de kandidaten na de beluistering nog schrijftijd hebben, zegt de instructiestem op de cassette/cd vervolgens hoeveel schrijftijd de kandidaten krijgen.
- Vervolgens zegt de instructiestem op de cassette/cd: *De examiner zet de cassette of cd nu stop.*
- U zet dan de cassette/cd stop.
- U laat enige tijd vóór het einde van de taak weten hoeveel minuten de kandidaten nog hebben om de taak af te ronden
- Als de tijd voorbij is, zegt u: *Dit is het einde van deze taak. We gaan nu beginnen met de volgende taak.*
- U behandelt de volgende taak of taken op dezelfde wijze:
- U zegt: *U mag nu het grijze kader van taak 2 in stilte lezen.*
- Als de tijd van de laatste taak voorbij is, vraagt u de kandidaten de pennen neer te leggen en de examenboekjes dicht te doen.
- U haalt de examenboekjes én het kladpapier op.

Afname-instructies Deel B: Schriftelijk gedeelte

Dit deel bestaat uit drie taken. Bij deze taken moet de kandidaat lezen en schrijven.

- Bij taak 1 'Vloek Egyptologen' leest de kandidaat een tekst over Egyptologen en beantwoordt hij/zij meerkeuzevragen.
- Bij taak 2 'Klimaatveranderingen' leest de kandidaat drie teksten over klimaatveranderingen en schrijft daar een samenvatting over.
- Bij taak 3 'Debatsite Docenten Nederlands' schrijft de kandidaat een reactie op een betoog aan de hand van een te kiezen onderwerp.

Duur van dit deel: 110 minuten

Hieronder vindt u de verschillende stappen voor de afname van deel B.

U hebt ongeveer 20 minuten extra tijd nodig voor de afnameprocedure: om de algemene instructie en de grijze kaders door te nemen én om de persoonlijke gegevens te laten invullen.

1. Voorbereiding

- U zorgt voor een klokje of horloge.
- U legt de examenboekjes DEEL B klaar om uit te delen.
- U legt voor elke kandidaat enkele kladbladen klaar.
- U zorgt ook voor extra pennen.
- U zorgt ervoor dat er voldoende plaats is tussen de kandidaten, zodat ze niet kunnen spieken.

Let op!

- U moet zelf de tijd opnemen.
- Kandidaten mogen bij dit deel gebruik maken van een papieren woordenboek.

2. Afnameprocedure

2.1 Algemene instructie

Deze mag gegeven worden in de taal die de kandidaten het best begrijpen.

- U zegt:

- *We gaan nu beginnen met deel B van het examen. In dit deel moet u lezen en schrijven.*
- *Deel B bestaat uit drie taken.*
- *Het volledige deel duurt in totaal 110 minuten. U mag aan dit deel dus maximaal 110 minuten werken. U mag zelf kiezen hoelang u aan elke taak werkt. U vindt per taak een klokje afgebeeld in de rechterbovenhoek van elke taak. Dat is een richttijd per taak. Na 110 minuten moet u het examenboekje afgeven.*
- *U mag voor dit deel een papieren woordenboek gebruiken.*
- *U moet uw antwoord in het examenboekje op de daartoe voorziene plaats schrijven. Wat u op uw kladblad schrijft, wordt niet beoordeeld.*
- *Voor we van start gaan, zou ik u willen vragen uw mobiele telefoon uit te zetten.*

2.2 Persoonlijke gegevens

- U deelt de examenboekjes DEEL B uit.
- U zorgt ervoor dat de kandidaten hun persoonlijke gegevens op het examenboekje invullen.
- U vraagt de kandidaten om in blokletters en één letter per vakje te schrijven.

De volgende gegevens moeten worden ingevuld:

naam en voornaam (*eerste voornaam volledig en beginletter(s) van de andere voornamen*);
geboortedatum;
naam van de instelling waar het examen plaatsvindt;
naam van het land waar het examen plaatsvindt.

2.3 Grijs kaders

- U vertelt dat elke taak van deel B begint met een situatieschets en de instructies in een grijs kader.
- Vóór de afname van deel B in zijn geheel laat u de kandidaten de informatie in het grijze kader bij de taak in stilte lezen.
- U zegt: U mag nu het grijze kader bij taak 1 in stilte lezen.
- Nadat de kandidaten de informatie in het grijze kader bij taak 1 hebben gelezen, vraagt u: *Begrijpt u wat u moet doen?*
- Indien de kandidaat de informatie in het grijze kader niet begrijpt, mag deze uitgelegd worden, maar alleen in het Nederlands. De overige informatie in de examentaak mag u niet bespreken.

- U behandelt de volgende taak of taken op dezelfde wijze:
- U zegt: *U mag nu het grijze kader van taak 2 (3) in stilte lezen.* En u vraagt bij elk grijze kader of de kandidaten begrijpen wat ze moeten doen.

- Als alle grijze kaders zijn doorgenomen, gaat u over naar de afname zelf.
- Tijdens het examen mogen geen vragen meer worden gesteld.

3. Het examen

- U zegt: *Het examen begint nu. Vanaf nu mag u geen vragen meer stellen.*
- Tien minuten voor het eind van de beschikbare tijd voor deel B zegt u: *Let op, u hebt nog 10 minuten tijd.*

- Als de tijd voorbij is, vraagt u de kandidaten de pennen neer te leggen en de examenboekjes dicht te doen.
- U haalt de examenboekjes én het kladpapier op.

Afname-instructies Deel C : Mondeling gedeelte

Dit deel bestaat uit twee taken. Bij deze taken moet de kandidaat een gesprek voeren.

- Bij taak 1 'De opkomst van het Engels ten koste van het Nederlands' presenteert de kandidaat de resultaten van een onderzoek.
- Bij taak 2 'Discussie' voert de kandidaat een discussie met een collega over een te kiezen onderwerp.

Duur van dit deel: 20 minuten

Hieronder vindt u de verschillende stappen voor de afname van deel C. U hebt ongeveer 5 minuten per kandidaat extra tijd nodig voor de afnameprocedure.

1. Voorbereiding

Het is belangrijk dat een kandidaat zo goed mogelijk kan presteren op zijn spreekexamen. Dat kan als alle praktische randvoorwaarden goed vervuld zijn (zie §1.1) en als het gesprek in een ontspannen sfeer plaatsvindt (zie §1.2).

Hieronder vindt u een aantal acties om de afname van deel C vlot te laten verlopen.

1.1 Praktisch

- U zorgt voor een wachtlokaal met toezicht.
- Alle kandidaten moeten op hetzelfde tijdstip aanwezig zijn.
- Kandidaten die al geëxamineerd zijn, mogen geen contact hebben met kandidaten die het examen nog moeten doen.
- U zet een cassetterecorder (met microfoon) klaar in het lokaal en test die vooraf. De microfoon moet in het midden tussen de kandidaat en de examinerator staan, zodat de stemmen duidelijk kunnen worden geregistreerd op de cassette.
- U legt de cassettes klaar in het lokaal.
- U zorgt voor een klokje of horloge.
- U legt voor de kandidaat enkele kladbladen klaar.
- U zorgt ook voor extra pennen.
- Bij DEEL C horen losse instructiebladen voor de kandidaat. U vindt deze instructiebladen achteraan in dit boekje.

Let op!

Deze instructiebladen worden hergebruikt. Vraag ook altijd de instructiebladen terug van de kandidaat.

Kandidaten mogen bij deel C geen woordenboek gebruiken.

1.2 Inhoudelijk

- U zorgt dat u de gesprekken op voorhand goed hebt doorgenomen en voorbereid, zodat u goed kunt reageren op onverwachte dingen en zich goed kunt inleven in uw rol.
- Wanneer een kandidaat in zijn moedertaal spreekt, vraagt u de kandidaat om de antwoorden in het Nederlands te geven.
- U volgt de instructies voor de examinerator zeer nauwkeurig.
- U tracht een zo natuurlijk mogelijk gesprek met de kandidaat te voeren, zodat deze tijdens het hele gesprek op zijn gemak is. Het verdient aanbeveling de taken te oefenen, bijvoorbeeld met een collega of huisgenoot.
- Het is de bedoeling om de gespreksvaardigheid van de kandidaat te beoordelen. U laat dus vooral het initiatief en het woord aan de kandidaat en u onderbreekt de kandidaat niet onnodig.

- U dient er op te letten dat u geen antwoorden ‘weggeeft’. De kandidaat kan dan immers niet meer beoordeeld worden.
- U reageert steeds instemmend en bemoedigend op wat de kandidaat zegt.
- U geeft de kandidaat (binnen de gegeven tijdslimiet) voldoende tijd om een vraag te beantwoorden.
- Als er (te) lange pauzes vallen, grijpt u in: herhaal wat de kandidaat het laatst gezegd heeft of herformuleer uw vraag om het gesprek weer op gang te brengen. Als de kandidaat dan nog niets zegt, stel dan een volgende vraag of rond het gesprek af.
- U beantwoordt de vragen die de kandidaat u stelt kort en bondig.
- Indien u het antwoord op vragen van de kandidaat niet weet, mag u een antwoord verzinnen of zegt u: ‘Sorry, dat weet ik niet’ of ‘Sorry, dat ben ik vergeten’.

Let op!

- Bij sommige taken mag de kandidaat ter voorbereiding aantekeningen maken. Dat mag alleen in trefwoorden.
- Het is niet de bedoeling dat een kandidaat zijn voorbereiding letterlijk afleest. Als dat wel het geval is, moet u de kandidaat daarop attent maken.
- De opgegeven tijd bij iedere taak is een richttijd. U hoeft de tijd niet constant te bewaken. Indien het gesprek veel langer dreigt te duren dan opgegeven, rondt u het gesprek af.

Meer uitleg bij deze inhoudelijke zaken kunt u vinden in de instructievideo voor examinatoren (te bekijken op onze website: www.cnavt.org).

2. Afnameprocedure

2.1 Opname

- U start met opnemen.
- U zegt:

Het land waar het examen wordt afgenomen is ...

De naam van de instelling waar het examen wordt afgenomen is ...

De naam van de kandidaat is ...

Zijn/haar voornaam is ...

Zijn/haar geboortedatum is ...

- U drukt de pauzetoets van de cassetterecorder in.
- U schrijft de naam van de kandidaat op het hoesje. Op één cassette mogen meerdere kandidaatsprestaties staan.
- U roept de kandidaat binnen.
- U mag de kandidaat eventueel geruststellen.
- U zet de microfoon tussen de kandidaat en uzelf zodat beide stemmen goed te verstaan zijn.

2.2 Algemene instructie

U zegt:

- *Deel C bestaat uit twee taken. In dit deel gaan we twee gesprekken voeren.*
- *U mag voor dit deel geen woordenboek gebruiken.*

2.3 Grijs kaders

- U zegt: *We gaan beginnen. U krijgt van mij het instructieblad/de instructiebladen voor taak 1. U mag op dit blad niets schrijven, wel op het kladblad.*
- Vervolgens deelt u het eerste instructieblad/de eerste instructiebladen uit.

- De kandidaat leest voor zichzelf in stilte de informatie in het grijze kader.
- Na het doornemen van het grijze kader vraagt u: *Begrijpt u wat u moet doen?*
- Indien de kandidaat de informatie in het grijze kader niet begrijpt, mag deze uitgelegd worden, maar alleen in het Nederlands.
- U begint met de afname van de eerste taak.

- U behandelt de volgende taak of taken op dezelfde wijze:
- U zegt: U mag nu het grijze kader van taak 2 in stilte lezen.
- U vraagt bij elk grijze kader of de kandidaten begrijpen wat ze moeten doen.

3. Het examen

- Tijdens het examen volgt u onderstaande examinerinstructies.

Instructies examinator taak 1: De opkomst van het Engels ten koste van het Nederlands

- Neem het grijze kader van het instructieblad voor de kandidaten door met de kandidaat volgens de algemene instructies.
- Neem het examen af volgens de algemene instructies en volgens de specifieke instructies hieronder:

U (de examinator) bent collega NVT van de kandidaat en u woont een presentatie bij over diens onderzoek naar de verwachtingen van Nederlanders, Surinamers en Vlamingen over de opkomst van het Engels ten koste van het Nederlands.

Let op!

Vergeet niet de vragen te stellen. De antwoorden van de kandidaten op uw vragen worden namelijk beoordeeld.

Vorbereitung

- U zegt: *U hebt nu 7 minuten voorbereidingstijd.*

Gesprek

- Na 7 minuten zegt u: *We gaan beginnen met taak 1. Vanaf nu speel ik een collega van de vakgroep Nederlands.*
- U start de cassette.
- U begint het gesprek: *U mag beginnen met de presentatie.*
- U luistert nu naar de presentatie van de kandidaat.
- Wanneer de kandidaat niet veel vertelt, mag u een hulpvraag stellen: *Kunt u nog meer vertellen over dit onderzoek?*
- Verder onderbreekt u de kandidaat gedurende de presentatie niet.
- Na afloop van de presentatie vraagt de kandidaat of u nog vragen hebt. Mocht de kandidaat dit vergeten, zeg dan: *Ik wil eigenlijk nog wat vragen. Mag dat?*
- U stelt de kandidaat twee vragen (U kiest een vraag 1 en een vraag 2):

Opkomst Engels in grote internationale bedrijven

- 1 *Wat denkt u zelf? Zal het Nederlands door het Engels verdrongen worden in grote internationale bedrijven in het Nederlandstalige gebied? Waarom denkt u dat?*
- 2 *Hoe zou het komen dat de helft van de Surinamers denkt dat over 50 jaar het Nederlands is vervangen door het Engels in de internationale bedrijven in hun land?*

Opkomst Engels op universiteiten

- 1 *Wat denkt u zelf? Zal het Nederlands door het Engels verdrongen worden op de universiteiten in het Nederlandstalige gebied? Waarom denkt u dat?*
- 2 *Hoe zou het komen dat een zo hoog percentage van de Vlamingen denkt dat over 50 jaar het Nederlands niet is vervangen door het Engels op de universiteiten in hun land?*

- Na het stellen en beantwoorden van de vragen zegt u: *Ik heb geen andere vragen meer. Dank u.*
- U zegt: *Dit is het einde van taak 1 van ... [naam van de kandidaat].*
- U drukt de pauzetoets in.

Instructies examinator taak 2: Discussie

- Neem het grijze kader van het instructieblad voor de kandidaten door met de kandidaat volgens de algemene instructies.
- Neem het examen af volgens de algemene instructies en volgens de specifieke instructies hieronder:

U (de examinator) bent een collega van de kandidaat. U voert een discussie met de kandidaat. U beluistert de argumentatie van de kandidaat en stelt een aantal kritische vragen.

Let op! Vergeet niet de vragen te stellen; de reacties van de kandidaat op uw vragen worden namelijk beoordeeld!

Vorbereiding

- U zegt: *We gaan beginnen met taak 2. U hebt nu 7 minuten voorbereidingstijd.*

Gesprek

- Na 7 minuten zegt u: *Vanaf nu speel ik uw collega.*
- U start de cassette.
- U begint het gesprek met: *Wat is uw mening over* (het onderwerp dat de kandidaat heeft gekozen)?
- U luistert nu naar de argumentatie van de kandidaat.
- U vindt op de volgende pagina bij elk onderwerp enkele vragen. Kiest de kandidaat een pro-standpunt, stel dan twee contravragen en andersom.
- Mocht de gelegenheid zich tijdens de discussie voordoen, dan stelt u dan twee vragen. Zo niet, dan stelt u de vragen na afloop van de argumentatie van de kandidaat.
- Wanneer de kandidaat de vragen beantwoord heeft, zet u de cassette stop.

Mogelijke vragen bij 'Klonen moet verboden worden'

Pro

- *Maar door middel van klonen kunnen levens gered worden. Denk maar aan het klonen van organen (of bij de ziekte van Parkinson). Wat vindt u daarvan?*
- *Mogen mensen niet zelf over klonen beslissen, in plaats van dat de overheid daarover beslist? Wat vindt u daarvan?*
- *Met klonen wordt het voor mensen, die niet op een natuurlijke manier kinderen kunnen krijgen, wél mogelijk om kinderen te krijgen. Dat moeten we toch altijd toejuichen? Wat vindt u daarvan?*

Contra

- *Denkt u niet dat de samenleving duidelijke(r) grenzen moet trekken? Waarom?*
- *Is het niet zo dat de waarde van een embryo gelijk is aan de waarde van een mens? Wat vindt u daarvan?*
- *Is het bepalen 'hoe een persoon moet zijn' door middel van klonen een aanslag op het recht van de mens op een unieke ontwikkeling? Waarom vindt u dat (niet)?*

Mogelijke vragen bij 'Lezen'

Pro

- *Maar een boek is toch een bron van informatie, zowel wat betreft kennis als voor cultuur? Hoe denkt u daarover?*
- *Denkt u niet dat lezen heel belangrijk is voor de verdere vorming van mensen? Doordat ze goed kunnen lezen, gaan er toch veel maatschappelijke deuren voor ze open? Wat vindt u daarvan?*
- *Wanneer mensen boeken lezen, wordt hun eigen fantasie geprikkeld. Dit is goed voor hun algemene ontwikkeling. Dit gebeurt echter veel minder bij televisie en films. Wat vindt u daarvan?*

Contra

- *Is het verantwoord om jongeren te verplichten om boeken te lezen? Wat vindt u daarvan?*
- *Maakt de hedendaagse 'gehaaste' samenleving het lezen van boeken niet heel moeilijk en zelfs onmogelijk? Wat vindt u daarvan?*
- *Is levenswijsheid niet meer waard dan boekenwijsheid? Hoe denkt u daarover?*

Mogelijke vragen bij 'Jeugdgevangenis is een goed initiatief'

Pro

- *Is het niet beter ze in een aparte jeugdgevangenis te zetten? Want dan kunnen ze gericht onderwijs krijgen, bedoeld voor wanneer ze weer terugkeren in de maatschappij. Wat vindt u daarvan?*
- *Denkt u niet dat het beter is om de jongeren apart van oudere gevangenen te huisvesten, zodat ze niet door de ouderen 'verpest' kunnen worden en nog kansen hebben wanneer ze terugkeren in de maatschappij. Waarom vindt u dat (niet)?*
- *Maar jonge mensen zijn nog flexibel en kunnen nog veranderen. Dan is een jeugdgevangenis toch de aangewezen instelling om de jongeren in positieve richting om te buigen? Wat vindt u daarvan?*

Contra

- *Betekent het verblijf in een jeugdgevangenis niet een brandmerk in het verdere leven van jongeren? Waarom vindt u dat (niet)?*
- *Kan men jongeren niet op een andere 'betere' manier straffen dan door opsluiting? Hoe stelt u zich dat voor?*
- *Moet men aparte gevangenissen bouwen voor jongeren? Kunnen ze niet worden ondergebracht in gewone gevangenissen? Hoe staat u daar tegenover?*